

Serguei Lavrov és el ministre d'Afers estrangers de Rússia. O, el que és el mateix, la persona que representa en el món els designis i les complexes, incòmodes (per a Occident) i agosarades maniobres geoestratègiques de Vladímir Putin. Negociador dur i difícil, amb una imponent carrera diplomàtica a l'esquena, Lavrov té un vessant bastant més amable que el posat de pòquer a les negociacions: fa unes setmanes, una revista cultural russa publicava uns poemes escrits pel diplomàtic durant la seua estada a Nova York, com a ambaixador de les Nacions Unides, la seua anterior ocupació.

De Serguei Victorovitx Lavrov es coneixia de fa temps la seua afició poètica, practicada, segons va confessar, des de la seua etapa d'estudiant. Però la publicació de tres poemes a la revista cultural *Russkiy Pioneer* ('Pioner Rus'), tot just en un moment –un de tants– especialment candent per a la política internacional, amb el vesper ucraïnès en primer terme, ha projectat de nou el vessant líric d'uns dels diplomàtics amb més poder del planeta.

Un fet, si més no, curiós, que ha saltat fins i tot a les planes de la influent revista nord-americana *Newsweek*, segurament encuriosida per la connexió d'aquelles composicions amb l'estada a Nova York de Lavrov i pel tractament de les onades migratòries russes als Estats Units. Per això i, és clar, perquè l'autor dels versos és algú a qui la diplomàcia nord-americana, malgrat signar un considerable nombre d'acords amb ell, no sempre ha tingut de cara. Fet i fet, a Lavrov se'l coneix en cercles diplomàtics com a "ministre no". I secretàries d'Estat amb la personalitat i l'experiència de la republicana Condoleezza Rice i la demòcrata Hilary Clinton han reconegut públicament que el rus les ha tret de polleguera en més d'una ocasió.

La capacitat política, tanmateix, no sol ser sinònim, tret de casos molt puntuals, de posseir un talent literari de dimensions assimilables. De la lectura atenta dels poemes publicats a *Russkiy Pioneer* podem concloure que no ens trobem davant d'un nou Puixkin ni d'un futur Maiakovski. I és a anys llum del suc poètic i literari que un altre exiliat, aquest obligat, com ara Joseph Brodsky, va extraure de l'experiència migratòria.

Però les composicions de Lavrov contenen algun moment ressenyable, d'una

Poeta (rus) a Nova York

certa intencionalitat poètica, i sucosa informació sobre la visió del món i de circumstàncies concretes de la història de Rússia. D'això, en parlarem després. Primer, però, potser fóra interessant conèixer una mica més el personatge.

Nascut el 1950, de pare georgià amb sang armènia, Lavrov fa estudis superiors a l'Institut Estatal de Relacions Internacionals de Moscou. Després de fer pràctiques el 1972 a l'Ambaixada de l'URSS a Sri Lanka, va donant passos a poc a poc fins a construir una sòlida carrera. Amb fites prèvies com ara exercir d'assessor principal de la representació permanent del país soviètic a l'Organització de les Nacions Unides (ONU), acaba sent designat, als anys 90, com a ambaixador en aquest organisme. Tot

just són els anys en què el diplomàtic escriu els poemes que hem conegut ara.

En el temps que Lavrov és al Consell de Seguretat de l'ONU, es dedica a qüestions tan complexes i delicades en el tauler internacional com els conflictes a l'antiga Iugoslàvia o l'Afganistan. A partir de 2004, ja com a mà dreta exterior de Vladímir Putin, ha de bregar amb temes no menys delicats com la defensa antimíssils –motiu de tensions amb els Estats Units– la intervenció militar russa a Georgia –tan difícil de justificar– o gestionar els eterns problemes territorials amb els seus veïns de la Xina (la frontera més gran del món) i el Japó. La defensa dels peculiars interessos russos a l'Orient Pròxim, amb les estretes relacions de Putin amb països com l'Iran, Síria

o Líbia, tampoc no han estat plats fàcils de digerir per a Lavrov. Per no parlar de la greu crisi d'Ucraïna. Un polític que, cal no enganyar-se sobre això, si ha sobreviscut ha estat per representar amb mà ferma i sense dissidències els desig-nis de l'autoritari i soberg Putin.

Tret d'aquesta obvietat, i de la duresa com a negociador, les persones properes a Lavrov, segons arplega en un perfil la periodista Iúlia Petròvskaia, el defineixen pràcticament com l'alegria de la festa, algú a qui agrada cantar, tocar la guitarra i amarar les celebracions amb whisky, una preferència etílica paradoxal en el màxim representant exterior de la mare Rússia, la pàtria del vodka. La seua impecable planta, altrament, és producte d'una altra de les seues passions, l'esport: el *rafting*, el futbol, la pesca submarina i el piragüisme –és president de la federació russa d'una modalitat de piragua– són algunes de les modalitats esportives que practica mentre, se suposa, l'assalten les musses poètiques. Una darrera anècdota de les arplegades per Petròvskaia: segons un ex-agent dels serveis d'intel·ligència, Iuri Kobaladje, Lavrov demanava als jardineros de la residència de l'ambaixador que deixaren troncs sense tallar per poder fer-ho ell.

Nova York, els emigrants, la mare pàtria. El viatge i l'estada a Nova York, en qualsevol cas, i no l'esport, sembla que foren els inspiradors d'una certa activitat poètica. L'any 1989, amb motiu de la partida a aquella ciutat per incorporar-se a la missió permanent a l'ONU, escriu el poema "El darrer trago", que tindria una continuació "Com si fos ahir (el darrer trago 2)", en un moment de retorn a Rússia. "Ja està preparat el carruatge, / I als cotxers se'ls havia passat la resaca. / En la bora quan apunta el dia— / El foc de la foguera d'ahir" és la primera estrofa del poema que reproduïm en català per primera vegada amb traducció de Manuel Soler Barber.

Es tracta d'un viatge real en carruatge, cap a l'illa de Manhattan, al qual, amb certa habilitat, Lavrov acaba conferint-li un aparent sentit metafòric relacionat amb el seu país. El *poeta* relata com les rodes del carruatge s'enfonsen en el fang. "No hi ha manera de vèncer la força / Que emana de la terra", conclou el penúltim paràgraf, pòrtic d'una cloenda no massa climàtica: "I no es pot

vèncer, / Encara que sembla que quasi es puga aconseguir. / Per la nostra debilitat. Per Rússia. / Pel nostre destí i el nostre límit".

Una dècada després, el diplomàtic escriu una continuació, un poema molt més llarg, construït sobre l'evocativa frase "Com si fos ahir", amb versos de més gran càrrega lírica ("Com si fos ahir, la vida volava en un complet desordre / Però ho recordes ara i res no sembla absurd") i alguna al·lusió directa a Nova York, destacada per *Newsweek*, la ciutat "sorollosa, capitalina, altiva". La revista nord-americana hi veu un influx *beat* en els poemes, tal vegada induïts per uns versos en què detecten l'influx de Jack Kerouac: "Com si fos ahir, res no hi ha rere l'ànima, / Com si fos ahir, el primer amor i la traïció. // Com si fos ahir, quan no guardàvem la guitarra fins al matí, / Tractant d'atènyer les més altes notes".

Amb tot, el poema més interessant des d'un punt de vista social és "Emigrants de l'última onada" [vegeu el quadre], inspirat en les diferents onades migratòries des de Rússia als Estats Units, escrit un any en què, segons explica el mateix Lavrov a *Russkiy Pioneer*, en la introducció als poemes, "pareixia que tot el país se n'anava a l'estranger". Curiosament, el ministre fa un enigmàtic afegit: "La veritat és que he tornat a llegir les poesies i he comprès que no tracten en absolut de l'estranger. Però, què es pot fer? Parafrasejant al gran Víktor Stepànovitx Txernomirdin: en la nostra terra més val que no escrigues sobre això..."

Manuel Soler, el nostre traductor, ens aclareix alguna cosa sobre el fet: "Tot i que Víktor Stepànovitx Txernomirdin –figura clau en l'època de Ieltsin– ocupà el càrrec de primer ministre de Rússia, del 1993 a 1998, el també diplomàtic encunyà per al record col·lectiu del poble rus un gran nombre d'aforismes, frases gramaticalment incorrectes i *malapropismes* anomenats 'txernomirdinki' que, a banda de presentar un caire força humorístic, no deixen de tenir una deliberada intencionalitat". Frases com "volíem el millor però resultà com sempre" o "no n'he de dir molt; del contrari, tornaré a dir quelcom". L'aposta per la confusió i l'ambigüitat no ens ha d'estranyar: Lavrov és, per sobre de tot, polític. I diplomàtic, per acabar-ho d'adobar.

Xavier Aliaga

Emigrants de l'última onada

No, no hi ha res de nou en aquest món,
Tan sols cada cop és més dolç el fum de la Pàtria.
Emigrants no és una paraula russa,
Però s'ha convertit en pròpia.

Dues onades poderoses en mig segle
Partiren a costes estranyes.
La Pàtria les fuetjava,
Perquè no pregaren a altre déu.

Quants destins, en el seu torniol,
Les dues onades llançaren a perdre? Quants en salvaren?
Però ja s'alça la tercera
De la infatigable terra russa.

S'assecaren els pous sagrats,
I els savis passaren de llarg.
I Rússia – de nou agitada,
Alça una onada rere l'altra.

El destí se'n riu com una bruixa,
I el país no sent les pèrdues.
Però, i si es converteix en l'última
Aquesta tercera onada terrible?

Gotes del solatge del cafè en un platet.
Endevina, on són els ponts cre-mats?
Endevina, on són els ponts perquè tornen
Els emigrants de l'última onada?

Gener 1995

Traducció de Manuel Soler Barber